

PROMÍTNUTÍ ZELENÉ DOHODY PRO EVROPU DO OPATŘENÍ NA MÍSTNÍ ÚROVNI

Prohlášení evropských místních a regionálních představitelů

My, evropští místní a regionální představitelé, znovu potvrzujeme svůj závazek dosáhnout cílů Zelené dohody pro Evropu na místní a regionální úrovni a napomoci co největší účasti našich občanů, podniků a místních komunit.

Část I: Preambule

Uznáváme, že globální situace je kritická a že Evropa stojí před naléhavými výzvami, zatímco snahy o nalezení řešení trojí krize planety¹ jsou ohrožovány nestabilní geopolitickou situací. Zelená dohoda pro Evropu v této souvislosti představuje transformační vizi udržitelné budoucnosti Evropy, kterou je třeba chránit a dále rozvíjet.

V souvislosti s tím, že EU po volbách v roce 2024 vstoupí do nové fáze, v níž bude probíhat provádění Zelené dohody, je třeba se mnohem více zaměřit na formulování politik, které umožní zavádět zásadní dobré volby a urychlí provádění místních řešení jak pro zmírňování změny klimatu, tak pro přizpůsobování se této změně. Naším podnikům a komunitám to přinese skutečnou přidanou hodnotu a zároveň se tak urychlí přechod ke klimatické neutralitě.

Místní a regionální orgány mají při naplňování Zelené dohody ústřední úlohu. Vzhledem k naší blízkosti k občanům a podnikům máme nejlepší předpoklady k tomu, abychom zapojili místní zainteresované strany a komunity vytvořením nezbytných podmínek a podpory pro úspěšný rozvoj místních iniciativ a zajistili tak, že se Zelená dohoda pro Evropu přemění ve smysluplná, účinná a konkrétní opatření ve prospěch všech lidí.

Abychom svému závazku dostáli, musíme jednat ve správném kontextu. Zatímco se zaměřujeme na naplánování strategií, které občanům, zainteresovaným stranám a podnikům pomohou se zapojit, měla by být naše schopnost uvést věci do pohybu a uskutečňovat je pevněji zasazena do Zelené dohody pro Evropu, přičemž by měly být při vytváření evropského legislativního a podpůrného rámce zohledněny naše potřeby, překážky a příležitosti.

¹ [What is the Triple Planetary Crisis?](#) (Co je tzv. trojí planetární krize?) | UNFCCC.

My, evropští místní a regionální představitelé:

- znovu potvrzujeme naše odhodlání být klíčovými spojenci Evropské unie a členských států při **provádění ambiciózních a transformačních opatření** zaměřených na realizaci Zelené dohody pro Evropu na místní úrovni,
- opakujeme, že jsme ochotni budovat **pevnější kapacity a dovednosti** ve prospěch provádění projektů Zelené dohody a podporovat inovace, spolupráci a zapojení občanů v rámci různých oblastí veřejné politiky i napříč těmito oblastmi,
- zdůrazňujeme, že místní a regionální samosprávy zahajují mnoho **uzpůsobených konkrétních opatření a cílů** s cílem aktivně zapojit občany, zainteresované strany a podniky. Vyzdvihujeme však, že je třeba plánovat **lepší integraci víceúrovňové správy a přímý přístup k financování**,
- vítáme rostoucí počet podpůrných nástrojů EU² pro místní a regionální orgány v různých oblastech politiky v rámci Zelené dohody pro Evropu. **Upozorňujeme** ale, že tomuto nárůstu nemusí odpovídat stejně velké zvýšení jejich měřitelného dopadu³.

Část II: Doporučení

My, evropští místní a regionální představitelé, v této souvislosti:

1. vyzýváme spolunormotvůrce a členské státy, aby nově zkoncipovali účinné procesy **víceúrovňové správy**, které poskytnou plné uznání, viditelnost a podporu s cílem umožnit urychlená a rozsáhlá opatření vycházející od místních a regionálních subjektů, a zároveň uznali, že máme různé podmínky a zdroje pro dosažení klimatické neutrality a odolnosti;
2. vyzýváme spolunormotvůrce a členské státy, aby díky zlepšení harmonizovaného systému monitorování v rámci správy energetické unie umožnili **sjednocení úsilí a příspěvků místních a regionálních orgánů** prostřednictvím monitorovacích systémů, které jsou v souladu s vnitrostátními plány v oblasti energetiky a klimatu a respektují vnitrostátní specifika;
3. žádáme Evropskou komisi a členské státy, aby místním a regionálním orgánům a jejich zúčastněným stranám poskytly odpovídající **podpůrné platformy pro dovednosti a budování kapacit**, což usnadní provádění Zelené dohody a její monitorování;

² Včetně Paktu starostů a primátorů v oblasti klimatu a energetiky, Dohody pro zelená města, iniciativy Města a regiony v oběhovém hospodářství, Výzvy pro inteligentní města a dalších.

³ [Dopad iniciativ EU v oblasti klimatu a energetiky na klimatickou transformaci měst](#), VR, Evropská unie, 2023.

4. vyzýváme Evropskou komisi, aby nám poskytla **flexibilnější a inkluzivnější podpůrné nástroje**⁴, které nám umožní důkladněji řešit naše jedinečné výzvy využitím místních a regionálních příležitostí, a zároveň zlepšila dostupnost a inkluzivnost podpůrných nástrojů a toků financování (např. fondy soudržnosti, fond na podporu oživení, Fond pro spravedlivou transformaci, Sociální klimatický fond a další) pro širší skupinu místních a regionálních orgánů;
5. vyzýváme k posílení **součinnosti mezi podpůrnými nástroji EU**⁵ a **iniciativami, plánovacími procesy a opatřeními členských států** s cílem zlepšit vzájemné posílení a inkluzivnost a poskytnout technickou a finanční podporu, kterou místní a regionální orgány potřebují k realizaci Zelené dohody pro Evropu v praxi;
6. žádáme, aby se pozornost zaměřila na **synergie mezi stávajícím financováním a podpůrnými nástroji EU**⁶ s cílem dosáhnout většího dopadu a překonat kontraproduktivní izolovanost politik, zdvojení a zbytečnou administrativní zátěž;
7. vyzýváme spolunormotvůrce, aby **vyčlenili dodatečnou finanční podporu EU, která by byla přímo směřována** na provádění Zelené dohody na místní a regionální úrovni, s cílem zajistit, aby bylo možné dodržet politické závazky vytvořením solidních procesů provádění;
8. naléhavě požadujeme, aby více **sladily a integrovaly fondy regionální politiky a politiky soudržnosti EU** a cíle Zelené dohody a podpůrné nástroje⁷ pro místní a regionální orgány;
9. doporučujeme zavedení **financování, které bude více propojeno s výkonností** a bude zahrnovat mechanismy, jež odměňují místní orgány na základě dosažení environmentálních a sociálních cílů a cílů souvisejících s ekologickou ekonomikou, s přihlédnutím k vnitrostátním specifikům každého členského státu EU;
10. navrhujeme posílit spolupráci mezi Evropskou komisí a Výborem regionů prostřednictvím **pracovní skupiny pro provádění Zelené dohody na místní úrovni**, která by sloužila jako centrum pro zapojení místních a regionálních orgánů, koordinaci úsilí mezi podpůrnými nástroji EU a poskytování pokynů pro sladění politik Zelené dohody pro Evropu s místními a regionálními kapacitami a potřebami;

4 Včetně Paktu starostů a primátorů v oblasti klimatu a energetiky, Dohody pro zelená města, iniciativy Města a regiony v oběhovém hospodářství, Výzvy pro inteligentní města a dalších.

5 Totéž.

6 Totéž.

7 Totéž.

Část III: Závěry

K zajištění úspěšného provádění Zelené dohody pro Evropu je naprosto nezbytné posílit postavení místních a regionálních orgánů jako klíčových aktérů změn.

Posílením našich kapacit, poskytováním cílené finanční podpory, odstraněním izolovanosti politik a navázáním strukturálních dialogů může EU uvolnit potenciál místních a regionálních iniciativ, které jsou hnací silou udržitelné transformace, a zároveň vše sladit s místními a regionálními podmínkami. Tento přístup využije důvěru, kterou občané a podniky vkládají ve své místní a regionální orgány, čímž se zajistí průběžná koordinace a harmonizace a Zelená dohoda pro Evropu se posune od pouhé ambice k realitě.